

СТАНОВИЩЕ

от доц. Евгения Кунчева Димитрова, д.м.

Медицински университет – Плевен, Факултет „Здравни грижи”,

катедра „Сестрински терапевтични грижи”

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен 'доктор'
професионално направление 7.4 „Обществено здраве”
научна специалност „Управление на здравните грижи”

Автор: ас. Стела Йорданова Дюлгерова

Форма на докторантурата: самостоятелна подготовка

Катедра: „Общественоздравни науки”, ФОЗ, МУ - Плевен

Тема: МОТИВАЦИЯ И ПРОБЛЕМИ НА ПРОДЪЛЖАВАЩОТО ОБУЧЕНИЕ НА МЕДИЦИНСКИТЕ СЕСТРИ (ПРОУЧВАНЕ В ПЛЕВЕНСКА ОБЛАСТ)

Научни ръководители: Доц. Евгения Кунчева Димитрова, д.м.

Доц. д-р Гена Георгиева Пенкова, д.м.

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Представеният комплект материали е в съответствие с Правилника за развитието на академичния състав на МУ-Плевен.

Ас. Стела Дюлгерова е родена на 28.11.1962 г. в гр. Плевен. През 1980 г. завършва средното си образование в МГ - Плевен. От 1980 г. до 1982 г. е студентка в специалността „Медицинска сестра” – общ профил на ИПЗК „Д-р Пейо Бешев“ гр. Плевен. През 1994 г. придобива полувисше образование в същия институт. Продължава образованието си в МУ – Плевен, ФОЗ, където през 2003 г. придобива ОКС „Бакалавър” по Здравни грижи, а през 2005 г. и ОКС „Магистър“ по „Здравни грижи“ и професионална квалификация по здравен мениджмънт в същото висше училище. Докторантката има богат професионален опит – от м. 12.1982 г. до 2005 г. работи като медицинска сестра в Клиника по обща психиатрия – мъже на УМБАЛ – Плевен, където е и назначена за старша медицинска сестра през 2005 г. до м.02.2011 г. На 4.02.2011 г. след конкурс е назначена за преподавател в катедра „Сестрински хирургични грижи“, на ФЗГ при МУ – Плевен, а от 3.09.2011г., отново след конкурс е назначена за асистент в същата катедра, където работи и до момента.

2. Актуалност на тематиката

Дисертационният труд съдържа 198 страници и е онагледен с 35 фигури, 25 таблици и 3 приложения. Библиографският списък включва 216 литературни източника, от които 105 на кирилица и 111 на латиница.

Темата на дисертационния труд е много актуална, тъй като днес промените във всички сфери на нашето общество в т.ч. и в здравните грижи, настъпват непрекъснато и динамично. В съответствие с това се променя и сестринската практика, която цели да

отговори на нарастващите здравни потребности на обществото. Това изисква подготвени и мотивирани кадри и решението е непрекъснато продължаващо обучение на медицинските сестри и останалите здравни професионалисти.

3. Познаване на проблема

Ас. Дюлгерова е запозната подробно със състоянието на проблема. Направеният литературен обзор е в обем от 57 страници. В него в 7 раздела е направен задълбочен критичен анализ на достъпната литература по проблема. Дефинирани са основните понятия. Направен е преглед на нормативните документи за развитието на персонала в Европейския съюз и в националното ни законодателство. Определено е голямото значение на продължаващото обучение за сестринството. Направен е анализ на проучвания за състоянието и развитието на продължаващото обучение у нас и в чужбина.

4. Методика на изследването

Целта на изследването е формулирана ясно и точно. За постигането ѝ са поставени достатъчно на брой конкретни задачи, които са подредени в хронологичен ред.

Методиката на изследването включва:

Социологически методи:

- **Анкетен метод** – оригинално разработени от докторанта са 2 вида анкетни карти, в които са отразени основните признаци на наблюдение за анкетираните лица;
- **Документален метод** – Извършен е критичен анализ на достъпната литература по проблема и нормативните документи, регламентиращи изследваната проблематика.
- **SWOT анализ** - направен анализ на силните и слаби страни на организацията на продължаващото обучение на медицинските сестри в Р България.

Статистически методи –

Статистическата обработка на първичните данни е извършена със софтуерни пакети Microsoft Office Excel 2010 и IBM SPSS v. 24 (Statistical Package for Social Sciences).

Статистическата достоверност на различията е оценявана с помощта на непараметрични и параметрични тестове (хи-квадрат и t-критерий на Стюдент-Фишер). За значими са приемани различията при ниво на $P < 0,05$ при двустранен тест.

Корелационните зависимости са оценявани чрез коефициент на корелация Phi, коефициент на корелация на Крамер и коефициент на контингенция.

Избраната методика на изследване позволява постигане на поставената цел и за получаване на адекватен отговор на задачите, решавани в дисертационния труд.

5. Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите

Дисертационният труд „Мотивация и проблеми на продължаващото обучение на медицинските сестри (проучване в Плевенска област)” е структуриран според изискванията за този вид научна работа.

В глава Първа „Литературен обзор”, докторантката в 7 раздела прави критичен анализ на достъпната литература по проблема. Проучени са формите, методите и факторите за продължаващото обучение в сестринството, както и значимостта на ученето през целия живот за съсловието. Описана е ролята на БАПЗГ за развитие на продължаващото обучение на медицинските сестри.

В глава Втора „Цел, задачи и методика на проучването“ подробно е разработена методологията на проведено изследване, включваща цел, задачи, хипотези, постановка и етапи на проучването.

В глава Трета „Резултати и обсъждане“ – в 6 подточки докторантката представя резултатите от своите проучвания.

Чрез SWOT анализ ас. Дюлгерова прави преглед на силните и слабите страни на организацията на продължаващото обучение на медицинските сестри у нас и определя рисковете за развитието му – дефицит на стимули, слаба мотивация, липса на възможности за професионално и кариерно развитие и др. Направена е социодемографска характеристика на участващите в проучването медицински сестри по 4 основни идентификационни признаци (пол, възраст, трудов стаж и вид здравно заведение), а на студентите – дипломанти по 2 (възраст и пол). Получените данни са идентични със състоянието на съсловието страната т.е. преобладават респондентите от женски пол, а за работещите медицинските сестри – преобладават тези във възрастовата група над 40 години и с трудов стаж над 30 години. Проучена е готовността на медицинските сестри за включване в различни форми на продължаващо обучение, както и мотивиращите и демотивиращите фактори за осъществяването му. Установена е предпочитаната форма за продължаващо обучение на респондентите, а именно – обучение на работното място. Направен е и сравнителен анализ на получените резултати от анкетираните медицински сестри според вида на здравното заведение, в което работят. Особен интерес представляват получените резултати, относно факторите, пречещи на медицинските сестри да се включват активно в продължаващото обучение. Като такива респондентите отdeferенцират недостига на финансови средства, неприложимост на наученото в практиката, пречки от страна на работодателя и пр. Сериозен демотивиращ фактор, според анкетираните медицински сестри е и ниският обществен престиж на професията у нас. Докторантката е направила и оценка на ползите от продължаващото обучение. За участващите в проучването медицински сестри те са: подобряване на организацията на работата, разширяване на трудовите ангажименти, преодоляване на инертността и пр. Проучено е и мнението на студенти-дипломанти от специалност „Медицинска сестра“ Впечатление прави факта, че повече от половината студенти-дипломанти са на мнение, че трябва да актуализират знанията си при първа предоставена им възможност. Това показва, че те в началото на своята кариера, осъзнават значението на продължаващото обучение за тяхното развитие и професионално израстване. Интерес представлява и извършения сравнителен анализ на мнението на медицинските сестри и студентите-дипломанти. Налице е явно съответствие на мнението на двете групи респонденти по съществените въпроси на изследваната тематика.

Разработен е Наръчник за продължаващо обучение на ръководителите по здравни грижи в терапевтичните звена на болничната и извънболничната здравна помощ, който ще им бъде в помощ при планирането и организация на продължаващото обучение в съответните звена.

глава Четвърта „Изводи, приноси и препоръки“ - съгласна съм с изведените от докторантката 10 основни извода в края на дисертационния труд.

Направени са препоръки към ръководителите по здравни грижи, висшите медицински училища и БАПЗГ, които биха повишили ефективността на продължаващото обучение у нас.

Съгласна съм с посочените в работата основни приноси на дисертационния труд с теоретичен и практико-приложен характер.

6. Преценка на публикациите и личния принос на докторанта

Докторантката има публикувани 4 статии по темата на дисертационния труд в български списания. Направени се и 3 научни съобщения, от които 2 са на международни конференции в чужбина и една в България.

Цялостната работа на ас. Дюлгерова е доказателство за нейните възможности за осъществяване на самостоятелна научна работа. При разработване на дисертационния си труд докторантката демонстрира съзнателност, целенасоченост и безпристрастност при провеждане на проучването и спазване принципите на научната етика.

След задълбочен анализ на разглеждания дисертационен труд нямам критични бележки към докторантката:

7. Автореферат

Автореферетът е структуриран според изискванията, съдържа 59 страници и отразява основните резултати постигнати в дисертацията.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд съдържа научни, научно-приложни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката и отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Правилника на МУ - Плевен. Представените материали и дисертационни резултати напълно съответстват на специфичните изисквания, приети във връзка с Правилника на МУ – Плевен за приложение на ЗРАСРБ.

Дисертационният труд показва, че докторантката Стела Йорданова Дюлгерова притежава задълбочени теоретични знания и професионални умения по научна специалност „Управление на здравните грижи”, като демонстрира качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване.

Предвид горе изложеното, убедено давам своята **положителна оценка** за проведеното изследване, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и **предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор”** на ас. Стела Йорданова Дюлгерова, докторант в докторска програма по „Управление на здравните грижи”.

6.11.2019 г.

Изготвил становището:

(доц. Е.Димитрова, д.м.)